

Kampanjen Kryphålet

Bakgrund

”Vi åtar oss att verka för regler som i praktiken inte ska tillåta export av krigsmateriel till diktaturer eller andra länder där de mänskliga rättigheterna kränks.”

Det löftet gav Liberalerna, Kristdemokraterna, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet på DN Debatt våren 2011. Löftet kom medan demokratirörelser i Mellanöstern och Nordafrika slogs ned med våld av regimer som Sverige sålt vapen till. Samma partier har i kongressbeslut, partiprogram, valmanifest och så vidare bekräftat att Sverige inte ska exportera vapen till diktaturer. Men står de upp för sina löften när det verkligen gäller?

I slutet av året väntas regeringen presentera en lagrådsremiss om nya regler för svensk krigsmaterielexport. Det nya regelverket kommer att påverka Sveriges politik för mänskliga rättigheter under lång tid framöver.

Sveriges regelverk för vapenexport bestämmer vilka affärer som godkänns och inte. Det handlar om affärer värda hundratals miljarder men också om trovärdigheten i Sveriges röst för demokrati, utveckling och rättigheter. Det handlar om försäljning av vapen, övervakningssystem och annan krigsmateriel till regeringar och regimer där människor fängslas och torteras för sina åsikter skull. Vi talar om diktaturer som investerar i vapen istället för att motverka fattigdom. Vi talar om regeringar som storskaligt och systematiskt berövar kvinnor sina grundläggande rättigheter.

Vapenaffärer påverkar utrikespolitiken på flera sätt – till exempel i exportfrämjande, diplomati, långivning och exportkreditgarantier. Affärer, kontrakt och åtaganden räcker över flera mandatperioder. Kommer Sverige beväpna människorättsförbrytare även om 15 år då nya makthavare styr? Det avgörs nu. Lagrådsremissen med det nya förslaget väntas komma i december och sedan ska det behandlas och beslutas under våren 2017

Därför är de kommande månaderna viktiga inte bara för oss som står upp för mänskliga rättigheter här i Sverige. Det handlar om konsekvenser som kan drabba hundratals miljoner människor som lever under förtryck. Kommer deras makthavare i framtiden att få stöd från Sverige i form av vapenexport? Eller kommer svenska politiker äntligen ställa sig vid människorättsaktivisternas sida och stödja deras kamp?

Kampanjmål

Den nya lagen ska totalförbjuda export av krigsmaterial till diktaturer, mänskliga rättighetsförbrytare inklusive länder som kränker kvinnors rättigheter- utan kryphål eller undantag.

Budskap

Det nya regelverket måste i praktiken innebära ett stopp på export till diktaturer. Det ska vara ett absolut förbud som gäller i praktiken, utan undantag.

1) Mänskliga rättigheter ska alltid gå först

Dagens regelverk säger att mänskliga rättigheter ska vara ett ”centralt villkor” för om försäljning av krigsmateriel från Sverige ska godkännas eller inte. Men verkligheten visar att den formuleringen inte ens stoppar affärer med diktaturer. Riksdagsutredningen föreslår istället följande villkor:

Idag exporterar Sverige krigsmateriel till stater där det förekommer så allvarliga kränkningar som tortyr eller systematisk diskriminering av kvinnors mest grundläggande mänskliga rättigheter.

Det nya svenska regelverket för krigsmaterielexport måste sätta stopp för vapenaffärer med stater där det förekommer allvarlig och/eller omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter.

Det gäller t.ex. officiellt sanktionerad tortyr och systematisk diskriminering av kvinnor.

2) Vapenindustrins intressen ska inte gå före mänskliga rättigheter

Sveriges regering och vi som bor här ska veta att vi står upp för de människor som varje dag kämpar för sina grundläggande rättigheter så som rätten att rösta, att kunna skriva fritt på en blogg, att få starta en organisation för kvinnors rättigheter, att få äta sig mätt eller att få vård.

De nya reglerna för svensk krigsmaterielexport måste vara så tydliga att inga kryphål skapas för industrins intressen att gå före människors grundläggande rättigheter. Mänskliga rättigheter måste tydligt få företräde. Bevisbördan måste flyttas till mänskliga rättigheter i varje enskilt fall. Försiktighetsprincip som gynnar MR.

3) Sveriges Feministiska regering bör:

Säkerställa att regeringens kommande proposition om nya regler för svensk krigsmaterielexport är förenlig med den feministiska utrikespolitiken och innehåller kriterier rörande demokrati och mänskliga rättigheter och respekterar kvinnors, flickors och HBTQI-personers rättigheter, utan kryphål